

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STR. NE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, prilličje. — Naročnina za mesec 6, četrtletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 22.

LJUBLJANA, četrtek, 13. septembra 1923.

Leto I.

Proletarijatu Jugoslavije.

Sodruzi in sodružice!

Besno izkoriščanje Trboveljske premogokopne družbe v Sloveniji, ki na vsakem delavcu zasluži dnevno čistih 120 Din, a daje delavcu le mezdo 23.50 Din, je primorala 9460 rudarjev, da so 20. julija stopili v stavko, ker jim ni hotela dati povišanja 12.50 Din na osebo.

Z ozirom na današnjo buržuazno reakcijo, ki že cela tri leta drži proletarijat v okovih, ni mogla Zveza rudarskih delavcev v Sloveniji zbrati dovolj sredstev za ta gigantski boj podzemeljskega orjaka.

Zavedajoč se težkega položaja Zveze na eni ter svojega nevzdržnega položaja na drugi strani, odločili so se sodruzi rudarji v teh rudnikih, da stopijo v stavko ter s skrajno požrtvovalnostjo, z gladom, kljub vsem preganjanjem in zaporom izbojujejo boljši kos kruha sebi in svoji rodbini.

In s to odločnostjo stoji 9460 rudarjev s 30.500 rodbinskimi člani, brezmočnimi otroci, starimi starši in slabimi ženami, v največji solidarnosti in z železno disciplino že več nego 2 meseca v stavki. Zavedajoč se posledic bednega položaja, ki dela delavca pravim sužnjem in ponižnim psom, zavedajoč se svoje pravice na človeku vredno življenje, so oni trdno odločeni kjub terorju zmagati ali pa skupno z otroci v borbi umreti.

Ta solidarnost, odločnost za skrajno požrtvovanje, ni revolliralo le izkoriščevalske Trboveljske premogokopne družbe, ampak vse oblasti so se postavile v službo kapitala.

Združeni izkoriščevalci rudarjev z žandarmerijo in ostalimi provokaterji so besno navalili na mirno delavstvo, ki stavka, hoteč za vsako ceno zadušiti stavko rudarjev. Če prav ni imela žandarmerija nobenega povoda, razen želje udušiti stavko, je ona vendar zaprla celo upravo Zveze rudarskih delavcev, stavkovni odbor in zaupnike. Pri aretaciji je žandarmerija te nedolžne ljudi vezala z verigami, kakor kake razbojnice, da bi s tem nasiljem zbudila strah pri delavstvu. Naposled, ko tudi to ni pomagalo, je žandarmerija zaprla Zvezo rudarskih delavcev in zaplenila celo premoženje.

Toda kljub temu brutalnemu nasilju rudarji niso odnehali, ampak vstrajajo še z večjim navdušenjem v boju — do zmage.

Sodruzi in sodružice! Kakor vidite, upravičenega boja rudarjev niso napadli le sedanji izkoriščevalci, ampak tudi žandarmerija — da tudi sedanja radikalna vlada sama. V vidu moramo imeti dejstvo, da je boj slovenskih rudarjev, boj celokupnega delavskega razreda, zato mora proletarijat Jugoslavije z velikim požrtvovanjem za vsako ceno obraniti uspešno stavko rudarjev.

Beogradski proletarijat je potom svojega krajevnega strokovnega odbora na svoji seji dne 4. septembra sklenil: 1. da vsak sodrug da tedensko polovico enega dnevnega zaslužka za rudarje. 2. da se v slučaju, da nasilje ne poneha, skličejo veliki protestni shodi in sicer v delavni dan v delavnem času. Če pomislimo, da se 9460 rudarjev s 30.500 rodbinskimi člani bori pod šibo najhujšega terorja kljub zapiranjju, kljub lakoti, junaško že 2 meseca, potem mora jugoslovenski proletarijat, občudujoč ta junaški boj, žrtvovati tedensko polovico dnevnega zaslužka.

Proti enotni borbi izkoriščevalcev in njihovih slug — mora jugoslovenski proletarijat odgovoriti z enotno obrambo in priskočiti z vsemi silami na pomoč slovenskim rudarjem.

Prepričani smo, da se bo vsak proletarec odzval našemu pozivu in takoj prispeval ne le polovični dnevni zaslužek, ampak bo žrtvoval — če bo treba — še več.

Naj živi stavka rudarjev! Naj živi razredni boj proletarijata! Naj živi solidarnost delavskega razreda!

Beograd, dne 10. septembra 1923.

CENTRALNI SINDIKALNI RADNIČKI ODBOR.

Sodruzi!

Najvišja strokovna instanca jugoslovenskega proletarijata je pozvala vse delavstvo Jugoslavije na skupno akcijo za pomoč rudarjem. Boj rudarjev je boj celega delavskega razreda. Zato, sodruzi, povsod na delo, odločilni dnevi stavke so napačili, kdor bo dalj vzdržal, bo zmagal. Proti Praprotnikovim milijardam postavimo enotno voljo celega proletarijata. Vsak revir, vsak kraj, vsaka tovarna in delavnica stori svojo dolžnost in naj zbira takoj prispevke za boj rudarjev.

Rudarji bodo zmagali s pomočjo celokupnega proletarijata Jugoslavije!

Orjunci — napadajo in izzivajo.

Na Rakeku so Orjunci napadli sodr. Zorgo, ko je šel na shod. Ti rokomavhi so ga počakali v zasedi in so se upali napasti šele, ko so videli, da je sam.

V sredo so z bombami in revolverji oboroženi Orjunci, med njimi pijani Golob iz Viča, izzivali v »Delavskem domu« v Ljubljani.

Orjunci so oboroženi, zanje ne veljajo nobene prepovedi. Ali de-

lavstvo bo, čeprav nima ne bomb, ne orožja, s temi kapitalističnimi pretepaškimi bandami obračunalo.

Organizirajte povsod obrambo proti lopovskim četam kapitalistov.

Ce hočejo izzivati in napadati dalje, naj vedo — da je tudi neoborožena delavska pest dovolj močna, da se obrani te — kljub vsem zakonom — oborožene kapitalistične golazni.

Stanje v Trbovljah.

Vkljub nečuvnemu nasilju orožništva se rudarska stavka nadaljuje. V Hrastniku in Zagorju se ne producira niti en vagon premoga. Tudi v Trbovljah se v jamah ne producira niti en vagon premoga. Edino na dnevnem kopu se z bagerji in s pomočjo nekvalificiranih novih delavcev producira nekaj vagonov premoga. Radikalci so za torek sklicali velik shod, pa so si ga pustili zopet prepovedati. Take mahinacije nas ne morejo prevariti, zapomnili si bomo to radikalno igrakanje z rudarji. V Zagorju so zaprli prostore »Vesne« in zaplenili nad 100.000 kron denarja, ki je last zadruga »Rudarski dom«. Zagnjič so nam v Trbovljah orožniki pobrali okoli 20.000 kron, sedaj v Zagorju 100.000 K. Aretirani zaupniki so še sedaj v zaporu »na preiskavi«. Čim hujše je nasilje, tem vstrajnejši bomo v naši upravičeni borbi, posebno sedaj, ko nas podpira ostalo delavstvo.

Jeseniški sodruzi oproščeni.

V sredo dne 11. t. m. se je vršila glavna razprava proti jeseniškim sodrugom, ki so kakor so pisali meščanski časopisi, »pripravljali antentate na vodilne glave.« Cel proces, ki je bil napravljen na raznih žandarmerijskih poslah in komisarijatih se je po sedmih tednih razblinil v nič. Vsi sodruzi so bili oproščeni, razen enega, ki je bil obsojen na 24 ur, radi stare zarjavele pištole brez municije.

O procesu bomo še pisali.

Po sklepu pokrajinskega izvrševalnega obora za Slovenijo mora vsak član NDSJ plačati enodnevni zaslužek za stavkujoče rudarje. Sodruzi, ki tega še niso storili, naj store to takoj.

Iz zapora v nove boje.

V ponedeljek 3. septembra so izšli iz požarevskega zapora sodruzi Filip Filipović, Nikola Kovačević in Vladimir Čopić, ki so presedeli tam dve leti samo zato, ker so nesebično, brez ozira na vse žrtve, služili veliki ideji osvobojenja vseh zatiranih.

Sprejem v Požarevcu — napad žandarmerije.

Pri prihodu iz ječe je pričakovala sodruge požarevska umetniška delavska skupina in jim je zapela delavsko himno. Pozneje so izpuščeni sodruzi skupaj s požarevskimi delavci obiskali grob velikega proletarskega učitelja Vase Delagića, kjer je govoril sodrug F. Filipović. Zvečer so bili sodruzi v vinogradu na obisku pri sestri sodr. Ljube Radovanovića. Ko so se vračali, so jih v bližini kaznilnice dočakali žandarji, ki so skočili z obeh strani na cesto, izstrelili salvo in začeli nato biti po celi skupini (bilo je kakih 20 do 30 sodrugov in nekaj drugih osebnih znancev in sorodnikov izpuščenih sodrugov) s puškinimi kopiti. Konečno so vse zaprli in jih odvedli, bijoč jih, v policijski zapor. Pri vходу jih je čakal žandarmerijski narednik Gojko, rekoč, da se bo sedaj šele začelo pravo pretepanje. Le prihod policijskega pisarja Branka Jankovića je preprečil nadaljevanje pretepanja. Trije sodruzi so bili težko ranjeni in ker je to zdravniško potrjeno, bo dvignjena tožba proti žandarmeriji zavoljo zlorabe uradne moči. Vsi sodruzi so bili brez vsakega dokaza obsojeni na 24 ur zapora in na plačanje 15 Din kazni.

Sprejem v Beogradu.

Kakor hitro se je v sredo raznesla vest, da pride izpuščenih 7 sodrugov ob 6. zvečer s parnikom v Beograd, so se zbrale že okoli 5 ure pri pristanišču velike množice proletarijata, bilo jih je 4000 do 5000, da pozdravijo svoje sodruge — mučenike. Policija je mobilizirala vse, da prepreči sprejem, najbližjo okolico pristanišča je zaprla z močnim kordonom in izpraznila celo vse kavarne, ki so v bližini prista-

nišča. Mase so ostale v bližnjih ulicah. In ko je prišla ladja s sodruzi, ni bil nikdo v stanu, preprečiti, da ne bi beograjski proletarijat dal duška svojemur čustvu in da ne bi priredil burnih manifestacij osvobojenim žrtvam belega terorja.

Sodr. Čopica in Kovačevića je policija takoj odvedla na kolodvor, da potujeja naprej, ker so jima prepovedali bivanje v Beogradu. Sodr. Filipovića pa so posadili v voz in ga hoteli po stranskih ulicah odpeljati domov. Ko so pa delavci spoznali s. Filipovića, je cela masa obkrožila voz in ga obsula s cvetjem, s klici Živio Filipović! Dol z reakcijo! Spremljala je cela množica voz. Veličasten sprevod tisočglave množice borbenega proletarijata se je pomikal po glavnih ulicah beograjskih in pod to silno armado so se zbrali tudi razni fašistovski fantolini, ki so hoteli v Knez Mihajlovi ulici sprevod zadrževati. Pri »Ruski kroni« se je sodr. Filipović zahvalil beograjskim sodrugom za sprejem, ki so mu ga priredili pri prihodu iz ječe, v katero je bil skupaj z ostalimi sodruzi vržen od buržuazne reakcije.

Ko je beograjski proletarijat zvedel med tem, da sta sodr. Čopić in Kovačević na kolodvoru, so vse ogromne množice krenile nazaj, da pozdravijo še ta dva sodruga. Žandarmerija, ki je držala kordon pri kolodvoru, je začela streljati množico in bili so štirje ranjeni. Istodobno je napadel množico tudi del žandarmerije na konjih in začel tolči z golimi sabljami po nebrojni množici. Ta večer je policija v kavarnah okoli pristanišča zaprla okoli 100 sodrugov, češ da so bili voditelji demonstracije.

Tako je dostojna in mirna manifestacija beograjskega proletarijata po zaslugi divjaštva policije dobila krvavo lice in po krivdi beograjske policije je tekla kri. Sodišče se je uverilo, da so vse obdolžilve neosnovane in je izpuščilo vse zaprte sodruge.

Nov napad bo pa borbenost proletarijata le še povečal, ker čim večji prislek, tem hujši odpor.

Živeli sodruzi — mučeniki! Živel razredni boj!

Boj francoskega in angleškega kapitala in Jugoslavija.

V svetovni vojni sta zmagnala združeni angleški in francoski kapital nad nemški. Ali takoj po zmagi, ko je šlo za to, da se razdeli plen, so se pokazala nasprotja med angleškimi in francoskimi kapitalističnimi interesi. V antanti so se pojavili manj ali več odkrili boji in začele so se kovati spletke. Posebno so ta nasprotja huda glede reparacijskega vprašanja, dočim hoče Francija, kakor največja militaristična sila na evropski celini, reparacijsko vprašanje rešiti na ta način, da s pomočjo svoje oborožene sile odtrga od Nemčije saarsko in porursko ozemlje, ki obsegajo najbogatejše evropske zaloge premoga in železne rude, da bo tako imela v zvezi s Poljsko, katere težka industrija je popolnoma v rokah Francozov, monopol za premog in železo v Evropi in s tem tudi gospodarsko nadoblast evropskega kontinenta; Anglija se temu upira, ker bi tak francoski monopol zelo oškodoval interese angleške industrije, obenem pa Anglija, kakor industrijska izvozna država rabi nemški trg, da bi tam prodajala svoje izdelke in ne more nikakor privoliti v francoski načrt, ki bi, če bi se izvedel, izločil Nemčijo iz svetovnega trga, ker tako izropana Nemčija bi ne mogla več ničesar kupovati.

Ta gospodarski boj je podlaga političnega boja (ker vedno so gospodarska vprašanja podlaga političnim diferencam) v antanti. Glavni zaveznik Anglije v antanti je Italija, Francija pa ima na svoji strani Malo antanto, to je tisto po francoskem načrtu sestavljeno zvezo malih držav v vzhodni Evropi, ki jo tvorijo Češka, Jugoslavija, Rumunija in s katero sodelujejo tudi Poljska in Grčija. Kakor smo že večkrat poudarjali je glavni cilj Male antante ta, da tvori nekako francosko kolonijo v vzhodni Evropi, nekako predstražo francoskega imperijalizma, ki se boji predvsem Rusije in Nemčije, kadar se združijo in ta združitev v interesu francoskih kapitalistov, je cilj male antante. Zato tudi morajo države male antante vzdrževati ogromne armade, ki stanejo milijarde in milijarde, tako da se te države gospodarsko ne morejo opomoči ravno vsled grozljivih izdatkov za armade, ki morajo ščititi kase francoskih milijonarjev.

Kakor na celi črti, je Anglija podvzela ofenzivo proti Franciji posebno tudi na Balkanu in pri tem ji je pomagala predvsem Italija, ki se čuti ogroženo po mali antanti. Z angleško pomočjo je bila izvršena kontrarevolucija v Bolgariji in danes se snuje nov blok v vzhodni Evropi, blok Bolgarije, Madžarske in Turčije, ki bo zastopal interese angleško-laškega kapitala in ki se bo boril s francosko orijentirano

malo antanto za gospodarsko in politično premoč.

Anglija pa je šla še dalje in začela je iskati zaveznike v državah male antante same, tudi to ji je deloma uspelo. Rodbinske zveze angleške in romunske vladarske hiše so odločile, ker Rumunija je danes dejansko absolutna monarhija, kjer ima ljudstvo le pravico plačevati davke in se žrtvovali za interese dinastije, da je Romunska zakolebala v odločilnem momentu bolgarske kontrarevolucije in danes omahuje med francosko in angleško politiko, ali zdi se, da se bo kmalu priklopila angleški kapitalistični politiki. Anglija pa je porabila tudi narodnostne boje v Jugoslaviji in ker je srbska buržuazija, ki ima danes vlado v rokah, popolnoma odvisna od francoskih bank in vodi politiko francoskih bankirjev, se Anglija skuša opreti na hrvaško avtonomistično buržuazijo, ki jo predstavlja Radić in ki je v službah Angležom naklonjenih dunajskih in budapeštanskih bank.

To je treba imeti pred očmi, da razumemo Pašičevo pot v Francijo in Radićevo v London. Srbska buržuazija hoče iz Jugoslavije napraviti kolonijo Francije, hrvaška buržuazija jo hoče prodati angleškim bankirjem.

Proti obema pa mora nastopiti delavno ljudstvo Jugoslavije in ostalih držav Balkana in srednje Evrope z geslom: Nočemo biti sužnji francoskih niti angleško-laških kapitalistov. Mi delavci in kmetje vseh držav na Balkanu in srednje Evrope hočemo biti sami gospodarji svoje zemlje. Zato pa moramo odvzeti politično moč buržuaziji, ki nas hoče prodati tujim kapitalistom in stvoriti moramo delavsko-kmečko republiko, kjer bo vsa politična moč v rokah delavnega ljudstva mest in vasi. Isto morajo storiti tudi delavci in kmetje Bolgarije, Grčije, Rumunije, Madžarske, Avstrije in Češke. Stvorili bomo polet skupno zvezo balkansko-podonavskih delavsko-kmečkih republik, ki bo rešila današnje narodnostne spore tako, da bo vsak narod (kakor Slovenci, Hrvati, Srbi, Makedonci, Čehi, Slovaki itd.) imel svojo popolno samostojno republiko. Taka zveza kmečko-delavskih republik bo edina dovolj močna, da se v zvezi z zvezo ruskih kmečko-delavskih republik obrani izkoriščevalnih načrtov francoskih in angleških kapitalistov in bankirjev.

Proti vladi srbske buržuazije, ki hoče narediti iz nas sužnje francoskih bankirjev! Proti vladi hrvaške Radićeve buržuazije, ki nas hoče prodati angleškim denarnim magnatom! Za vlado združenih slovenskih, hrvaških in srbskih delavcev in kmetov!

Velekapitalistične špekulacije.

Ko bi vam bil pripovedoval te stvari pred par leti — recimo pred svetovno vojno — bi me bili poslali na Studenec. Danes me boste pustili pri miru ter mi vse lepo verjeli in to ne morda zato, ker smo duševno napredovali, temveč zato, ker so naši živci že tako otlopeli od grozljivih in neverjetnih uliskov, da sploh že vse prenesemo in da se ničemu več ne čudimo in skoro nad ničemu več ne zgražamo.

Pred vojno smo dobili v Nemčiji 1 dolar za 4.15 nemške marke. Pred par dnevi je stal 1 ameriški dolar 61 milijonov mark. Končno se je morala nemška vlada odločiti za to, da uvede takozvano finančno diktaturo — kar ni nič drugega, kakor da prepriča ali nekoliko omeji svobodne kapitalistične špekulacije s tujedržavnimi plačilnimi sredstvi (devizami) — in ameriški dolar je zopet čez noč pal na 22 milijonov nemških mark.

Gotovo je vrednost marke v zadnjem času stalno padala, ker je nemška vlada, da pokrije svoje strašne deficite vsled nesrečne ruhrske akcije, tiskala vedno nove gomile bankovcev; toda da v teh časih lahko pade dolar od 61 milijonov kar v enem dnevu na 22 milijonov mark, kaže dovolj jasno, da so lu-

posredi strašne kapitalistične špekulacije.

Kako vplivajo take špekulacije na delavske razmere, je jasno. V Nemčiji je poskočil dolar v enem tednu od 6 milijonov na 61 milijonov, to se pravi, da se je vse življenje podražilo za več kot desetkratno prejšnjo ceno, dočim se plače v tem kratkem času niso mogle izpremeniti. Delavska beda torej raste z orjaškimi, neverjetnimi koraki.

Kako pa premoženje kapitalista? Tu pa imamo ravno obratno sliko. On sklepa pogodbe v tuj valuti in ko proda blago, dobi v roke lujo devizo, luje plačilno sredstvo. Za izplačevanje delavcev se poslužuje domačega denarja, ki ga dobi kolikor ga hoče v državni banki. Ako je torej v soboto za izplačilo delavcev posojilo, ki bi odgovarjalo recimo 100.000 dolarjem in do druge sobote domača valuta pade na eno desetino svoje vrednosti, tedaj kupi gospod kapitalist ravno isto vsoto domačega denarja za 10.000 dolarjev in ga vrne domači državni banki. Kapitalist je torej v enem tednu vlaknil v svoj žep 90.000 dolarjev, za katere ni niti z mezincom mignil. Torej med tem ko delavstvo v strašnih mukah in skrbeh umira od glada s svojimi nedolžni-

mi ološčili vred, kapitalistične hijene srahovalo hitro bogate. Vsak padeč valuta je za kapitalista, če zna, nova bogata želez.

In sedaj bomo razumeli sledeče procese koncentracije kapitala:

Francoska tvrdka Schneider-Creuzot si je pridobila po svetovni vojni sledeča podjetja: velik del nemške železne industrije v Alžaško-lotrinški, bislveno udeležbo pri rudnikih in talilnicah v tešinskem okraku na Češkem, v čeških Škodovih delavnicah, nekoliko pozneje je dobila v svoje roke Rušton Bromovskijeve strojne tvornice in ustanovila v osrčju srednje Evrope francoski montanistični konzern. Da bi si omogočil nadaljnje nakupe, se je zvezal Schneider leta 1920. z dvema francoskima bankama: Crédit Lyonnais in Union Parisienne ter z neko trejjo finančno grupo Empain, ki gradi železnice in odjemlje različne stroje. S temi je ustanovil Schneider velebanko »Union européenne industrielle et financière«, ki je potem pokupila za Schneiderja in njegove kompanjone akcije srednjeevropskih in vzhodnih podjetij težke industrije. 1920/21 si je pridobila akcije važnih čeških železarn, Pankračeve rudnike in Hradecky-Kralove jeklarne. Schneider je udeležen na Živnostenski banki, ki je sirašno zvišala svoj kapital in kupila štajerske magnetizske rudnike v Veitu. Schneider je kupil tudi rudnike in železarne v Moravski Oslravi, ki so bili prej nadvojvode Friderika. Ogromen del češke industrije je prešel v dveh letih v francoske roke. Toda Schneider je šel tudi v zgornjo Šlezijo in kupil tam Hula Bancova de-

lavnice. Na Ogrskem je vložil svoj denar v Splošno kreditno banko in dobil železniška naročila in zgradbo budimpeštanskega pristanišča. V Jugoslaviji je udeležen v »Caisse générale d'Épargne Croate«, v Romuniji v Franko-rumunski družbi za železniški material. Poljsko je obkrbel Schneider z orožjem proti Nemčiji in proti Rusiji. Z neko angleško družbo je ustanovil »Poljsko družbo za vojni material«. To pa ga ni niti najmanj ženiralo, da je ponudil svoje usluge tudi sovjetski Rusiji. Tako ima Schneider v svojem območju 182 podjetij težke industrije.

Drugi tak primer je Hugo Stinnes, samo da je ta še večji. Z devizami, ki jih je dobil od nemške vlade za v Alžaciji in Loreni odstropjeno industrijo in s kolosalnimi dobički, ki mu jih je nudilo padanje nemške marke, ki je vedno bolj poliskalo delavske plače, si je nagrabil Stinnes vsepolno inozemske industrije v času, ko je Nemčija propadala. Po ustanovitvi ogromnega konzerna »Rhein-Elbe«, si je pridobil še največje avstrijsko-jugoslovansko podjetje »Alpine Montangesellschaft«. Na Ogrskem je kupil premogovnike in jeklarne »Rima-Murany«, Schlick-Nicholsonove strojne delavnice in ladjedelnice »Gaur-Danubius«, v Čehoslovaški vitkovske talilnice in rudnike.

Dočim torej na eni strani velekapitalistična špekulacija podira cele države in velika ljudstva, gradi na drugi strani neverjetno moč kapitala, neverjetna bogastva v rokah par ljudi. Iz te groze nas reši samo obupen boj zavednega proletarijata. D. A.

Mednarodni pregled.

Senator Brookhardt o Sovjetski Rusiji.

Pobjina vse laži buržuaznega časopisja.

Buržuazni časopisi in njih plačanci so umolkni, ko je senator Brookhardt podal javnosti svoje doživljaje v delavski državi. Ko se je senator nahajal v Berlinu, ga je obiskal poročevalec »Chicago Tribune«, kateri mu je naslikal tako grozno sliko o Rusiji, da je bilo pričakovati, da bo Brookhardt spremenil svoj načrt; toda ravno to ga je podžgalo, da je izvršil svoj namen.

Prišedši v New York je senator podal izjavo, ki jasno priča kako nesramno so lagali buržuazni časopisi o delavski državi. V svojem poročilu izraža svoje veliko začudenje nad razmerami, ki vladajo v Rusiji. Povsod je videl vzoren red in živahno delovanje. Celo dolgo pot se je peljal med cvetočimi žitnimi polji, ki obetajo bogato žetev in tudi boljše čase za delavsko državo.

Kmetje, s katerimi je govoril, so izražali svojo zadovoljnost z vlado, a nikjer ni opazil zatiranja. Da delavska vlada preganja vere, je po izjavi senatorja velika laž, dasi je prepovedano duhovnikom vmešavati se v politične zadeve.

Delavska vlada se trudi z vsemi močmi da, iztrebi analfabete v deželi. Dosedaj se je posrečilo doseči ta cilj med delavci in vojnaki in med večino kmečkega ljudstva, in neprestano se gradijo nove šole na vseh straneh.

Senator je videl nove kmečke hiše, katere so bile zgrajene pod vodstvom vlade. Te hiše so moderne, zdrave, zračne in popolnoma drugačne od prejšnjih, temnih in zaduhlih. Povsod se dviga novo življenje in delavska vlada je danes nepremagljiva.

Posebno pažnjo je polagal senator na poljedelstvo ter spoznal, da se vlada trudi z vsemi močmi, da ga izboljša v vseh ozirih. Njegovo občudovanje so vzbudile kmečke šole in številni zavodi. V Petrogradu je

našel v poljedelski šoli 5000 dijakov, kmečkih sinov. Take šole so povsod, po vseh pokrajinah, tako da bo v nekaj letih cvetelo v Rusiji moderno kmetijstvo na vseh straneh.

Senator je poročal tudi o sestanku s sodrugom Kaleninom, katerega slika kol zelo sposobnega in uglednega moža. Kalenin je predsednik kmečkih svetov. Okrog njegovega stanovanja so hiše za več sto kmečkih delegatov, ki prihajajo v Moskvo iz vseh delov države s svojimi zahtevami in nasveti. Tem poslancem je omogočeno, da živijo za 6 do 8 centov na dan in med svojim bivanjem v Moskvi morejo obiskovati posebno šolo, kjer se poučujejo o modernem kmetijstvu.

Glede postaj je izjavil senator, da so zelo pravične in služijo predvsem za zaščito delavcev, vojakov in kmetov, sploh delovnega ljudstva.

V tekstilnih industrijah je videl živahno gibanje. Produkcija prekaša že sedaj ono iz predvojnega dobe. Delavci delajo po 44 ur na teden, medtem ko so delali pred vojno povsod 60 ur na teden ali v mnogih slučajih celo več. Nadalje priznava, da ščiti sovjetska vlada predvsem žene in otroke. Otroče delo je odpravljeno popolnoma in mladina do osemnajstega leta mora obiskovati šole ali zavode. Istotako se ščiti žene, posebno matere.

To poročilo od kapitalističnega zagovornika, mora odpreti oči onemu delu ameriškega naroda, ki je dosedaj verjelo lažem kupljenih, prostituiranih časopisov. Tudi slovenski delavci v Ameriki se lahko spominjajo na laži, katere so priobčevali razni pobožni in patriotični časopisi o delavski državi. Dobro bi bilo, ako bi naročniki teh lažljivih časopisov danes zahtevali od urednikov, plačancev kapitalizma, naj jim pojasnijo svoje nesramno stališče in svoje laži.

Mimogrede.

Ideologija »Narodnih socialistov«.

»Nova Pravda« piše: »Sicer se pa mora ugotoviti, da pri nas še nimamo opravka s kapitalizmom, kakor v drugih, gospodarsko bolj razvitih državah na svetu. V primeri s svetovnimi koncerni je jugoslovanski kapitalizem še šibek in neznačen... Ali gospodije »Narodni socialisti«, zato nič manj požrešen in eksploatorski od svojih jugoslovanskih bratov.

Dalje: »Prav pazili se mu bo treba (revez, revež), da vsled svoje neznačnosti ne zaide v odvisnost od tujih kapitalističnih enot, ki prav grabežljivo segajo že tudi na naše ozemlje, kar je prav tako v škodo delovnega ljudstva. — Čudno, gospodije »narodni socialisti«, kaj je res naš jugoslovanski »neznačen« kapitalizem tako milosrčen? Priča so plače železničarjev in javnih namestencev in Trboveljska prem. družba in Jadranska plovibena družba in... in cela vlada. Da pa ne bo začel »neznačen« jugoslovanski kapital v odvisnost, bo bošče že vi skrbeli, kaj? To vam bo pristojalo bolj, nego se igrati socialiste

Kaj so »narodni socialisti«?

»Nova Pravda« govori doslovno: »Kot socialisti (?) smo načelni nasprotniki indi-

vidualističnega gospodarstva (damo se pa ljudi pomeniti, če treba, kaj?), na katerem je zgrajen moderni kapitalizem. Vemo, da današnjega družabnega reda, na katerem stoni individualistično gospodarstvo, ni mogoče čez noč premeniti. Po načelih reformnega socializma (Torej reformisti) se izrekamo za postopno podraževanje vseh produkcijskih sredstev (Ali kako boste to izvedli in izvajali, še niti ne sanjate) tako, da bo brez škode za narodno gospodarstvo (in za jugoslovanski kapitalizem) polagoma (?) odstranjeno izkoriščanje delovnega ljudstva na korist posameznikov. Danes se našemu (?) cilju sploh ne približujemo. (Gotovo, saj so Noskeji in Scheidemanni v Nemčiji ta »cilj vaš« tudi oddaljili). To pa radi nezavednosti delavskih množic (po krivdi reformistov) in radi politične slabosti socialističnih političnih organizacij (kakor je na primer »narodno socialistična«).

Sodruzi proslavite zopetni prihod sodrugov iz požarevske ječe s tem, da zbirate povsod za žrtve reakcije!

